

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Compendivm Cæremoniarvm In celebratione Diuinorum Officiorum Observandarvm

Jacobs, Johannes

Antverpiæ, 1621

XVIII. De officio Subdiaconi in Missa sole[m]ni Sacerdote celebrante.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40844

pariter se signant, inclinant & genuflectunt, prout fit ad **Euangelium** ante **Offertorium**) facta altari cum Celebrante, ubi ante infimum gradum descenderit, debita reuerentia, & *Episcopo, si adsit*, cooperto capite discedit ad sacristiam ante Celebrantem, præcedentibus Subdiacono & aliis, depositisque ibidem sacris vestibus recedit in pace.

CAPVT XIIX.

De officio Subdiaconi in Missa solemni Sacerdote celebrante.

*Ex Mis.
in ritu
celebr.
& Car.
lib. 1. c.
10. &
lib. 2. c.
5. & 9.*

I. **S**ubdiaconus Sacerdoti in Missa solemni ministraturus, postquam ut ille, induerit Amictum, Albam, Cingulum, & Manipulum, induit Tunicel-

lam

lam (quæ eiusdem formæ est cuius est Dalmatica qua vtitur Diaconus, nisi quòd strictiores longioresque aliquantulum manicas habeat) nisi vti debeat Planeta applicata, vel & sine hac & sine illa ministrare, prout ordinatur in principio Missalis Tit. De qualitate paramentorum num. 6. & 7. Quibus indutus, cum accedendum est ad altare, facta cum Diacono & Sacerdote reuerentia cruci, seu imagini quæ in sacristia est, cooperto capite ac iunctis manibus procedit ante eos post Acolythos, vel si Sacerdos indutus sit pluuiali, à sinistris ipsius: cumque omnes peruenerint ante altare, ibi à sinistris Sacerdotis consistens detecto capite, facit cum illo altari, & Episcopo, si adsit, debitam reuerentiam; & si facienda sit **aspersio** aquæ benedictæ, cum eodem stat vel genuflectit iuxta diuersitatem temporum, & post Diacono-

Car. l.
1. c. 15.

Ex l. 2.
c. 30 &
33.

num

num asperſionem reuerenter recipit, cæteraque facit & obſeruat, prout dictum eſt cap. præcedenti num. 2. & 3.

2. Poſt **Confessionem** aſcendit cum Celebrante à ſiniſtris ipſius ad altare, aſſiſtens illi ibidem cum thurificat crucem & altare, & tranſiens ante medium altaris ſemper inclinatur aut genuflectit iuxta dicta cap. 2. nu. 3. poſt thurificationem verò altaris, & in Miſſis defunctorum, ſtatim oſculato altari per celebrantem, facta altari debita reuerentia accedit ad cornu Epistolæ, ubi ſtat à dextris Diaconi, ut dictum eſt cap. præcedenti num. 5. aliaque obſeruat uſque ad ultimam **Orationem**, prout ibidem.

3. Circa finem ultimæ **Orationis** accipit librum Epistolæ de credentia, vel de gradu altaris ſub cornu Epistolæ ſi ibi ſit, aut de manu Cæremoniarum ſeu Acolythy

qui

*Item ex
Car. l.
1. 6. 12.
& 15.*

qui illum inde sumptum submini-
 strat; deferens illum supra pectus
 ambabus manibus, factaque altari
 in medio debita reuerentia, & E-
 piscopo, si adsit, comitante ad eius si-
 nistram Cæremoniario, vadit ad
 partem Epistolæ contra altare,
 ibique prout consuetum est libro
 super pulpitem posito ac mani-
 bus hinc inde super illum seu pul-
 pitum ita vt palmæ librum tan-
 gant, vel potius ipse sibi librum
 tenens cantat **Epistolam**, astante
 sibi Cæremoniario à sinistris: qua
 finita, facta iterum altari reueren-
 tia in medio, vadit ad Celebran-
 tem in cornu Epistolæ, & genu-
 flectens osculatur eius manum &
 ab eo benedicitur; præterquam in
 Missis defunctorum, in quibus ista o-
 mittuntur; & nisi Episcopus sit præsens,
 quo casu accedit ad illum cum debitis
 reuerentijs, deferens librum clausum
 vt supra, quem genuflexus, vel si sit Ca-
 nonicus, profunde inclinatus porrigit illi

Ex l. 1.
 cap. 22.

super

super eius genibus, & manum eiusdem super libro positam osculatur, acceptaque benedictione vadit ad cornu Epistola, & transfert librum Celebrantis ut infra. Si utatur Planeta ante pectus plicata, accepturus librum Epistolarum illam deponit, & cantata Epistola, osculataque manu Celebrantis seu Episcopi, resumat.

Miss. in
rub. ge-
ner. tit.
19. n. 6.
& Cer.
lib. 2. c.
13.

4. Mox, nisi Celebrans habeat Capellanum assistentem, transfert librum Missalem cum puluino ad alteram partem altaris in cornu Euangelij, cum debita reuerentia ante medium altaris, & sic locat ut posterior pars libri respiciat ipsum cornu altaris, ibique ministrat Celebranti ad Euangelium: quo per eum lecto, ac responso **Laus tibi Christe**, cum debita reuerentia ante medium altaris redit post infimum gradum in cornu Epistolæ, & ibi stat quousque præ-

præcedentibus Acolythis, à sinistris Diaconi, *vel Episcopo præsentante ante Diaconum (quem dum ille benedicit, cum alijs genuflectit)* & in Missis defunctorum post Diaconum ante Acolyths, iunctis manibus vadat ad locum Euangelij contra altare versus populum: vbi medius inter duos Acolyths, vertens renes versus partem dextram quæ pro Aquilone figuratur, ambabus manibus tenet à parte inferiori librum Euangeliorum apertum ante pectus, vel si Euangelium cantetur in legili seu pulpito, stat post pulpitem amplectens ipsum, ita vt manibus hinc inde librum tangat; & cum Diaconus signat se, aut caput inclinat, aut genuflectit, ipse nullatenus mouetur, cum repræsentet pulpitem immobile. Finito **Euangelio**, tenens librum apertum, nulla facta reuerentia defert illum

ExCar.
lib. 2.
cap. 11.

lum Celebranti osculandum in principio Euangelij cantati: quo osculato & clauso, facit illi debitam reuerentiam; exceptis Missis defunctorum, in quibus non deferatur liber osculandus; & nisi Episcopus sit presens, quo casu defert illi osculandū modo predicto. Postea stat à tergo Diaconi dum Celebrans incipit **Symbolum**, mox ad altare ascendit, & cum illis profequitur, aliæque obseruat, prout dictum est cap. præcedenti num. 8.

5. Dum Celebrās finito per chorū **Symbolo**, vel si non dicatur **Symbolum**, post **Euangelium** cantat **Dominus vobiscum** & **Oremus**, stat similiter à tergo Diaconi, & illis dictis ascendit cum eo ad altare in cornu Epistolæ, si calix collocatus sit in altari: alioqui si sit in credentia, accedit ad illam, & extenso sibi, adiuuantibus Acolythis, circa humeros velo sericeo coloris conuenientis ita vt à

latere

latere dextro longius pendeat, accipit manu sinistra calicem cum patena & hostia palla tectis, & si non sit dictum **Symbolum**, bursa corporalis desuper posita, omnia illa longiori parte veli cooperit & dextra super ea apposita ne aliquid decidat, accedit ad altare in cornu Epistolæ associatus ab Acolytha ampullas vini & aquæ portante: vbi remoto velo ponit illa in altari, & statim si corporale simul afferatur, tradit illud Diacono, alioqui statim tradit ei patenam cum hostia, quam dum ille tradit Celebranti, extergit calicem purificatorio, mox tradit eidem Diacono ampullam vini ab Acolytha acceptam, tum ostendit Celebranti ampullam aquæ, parumper versus eum eleuans ac dicens: **Benedicite Pater reuerende**, vel presente Episcopo, ostendit illi ab altari, dicens: **Benedicite Pater reuerendissime**: & facto per eum

*Ita
Missal.*

*Ex Car.
l. 2. c. 8.
¶ 9.*

I signo

signo crucis infundit paucas guttas aquæ in calicem: & post oblationem calicis, manu dextra recipit à Diacono patenam, qua extremitate veli prædicta cooperta, vadit ad locum suum post Celebrantem, vbi facta altari debita reuerentia, stans sustinet eam eleuatam vsque ad illa verba Orationis Dominicæ, **Et dimitte nobis**, & quando thurificatur à Diacono, conuersus ad illum, inclinatur ante & post: & paulò antequam dicatur **Sanctus**, cum illo ad altare ascendit, vbi à sinistris Celebrantis cum eo inclinatus dicit, **Sanctus, Sanctus, &c.** cum dicit, **Benedictus qui venit**, &c. se erigens, & eo finito, facta altari debita reuerentia, redit ad locum suum, & ad eleuationem Sacramenti, ibidem genuflectit vsque ad repositum calicem in altari & à Celebrante adoratum; & aduertat vt deinceps cum Celebrante genuflectat

*Ex Mis.
in rubr.*

flectat

flectat & surgat. In Missis defunctorum non extendit velum circa humeros; non petit benedictionem aquæ, sed infundit absque benedictione; non tenet patenam, sed tempore eleuationis Sacramenti genuflexus in cornu Epistolæ thurificat illud prout dicitur supra cap. 3. num. 2. & 3. in fine & infra cap. 20. num. 4.

6. Cùm in Oratione Dominica dicitur **Et dimitte nobis debita nostra**, facta in loco suo genuflexione, accedit cū patena cooperta ad altare in cornu Epistolæ vbi illam offert Diacono, & deposito velo, quod ab humeris suis pendebat, ad manus Cæremoniarij vel alicuius Acolythi, genuflectit & redit ad locum suum post Celebrantem: & dicto per eum **Pax Domini**, iterum genuflectens accedit ad sinistram illius, vbi capite inclinato versus Sacramentum simul dicit, **Agnus Dei**, &c. prout dictum est cap. præcedenti

gener.
tit. 17.
num 4.

Itē ex
Car. l.
2. c. 11.

num. 12. Deinde facta ibidem Sacramento genuflexione redit post Celebrantem, vbi, nisi celebretur pro defunctis, à Diacono dicente, **Pax tecum**, complexus accipit pacem, sinistris genis sibi inuicem appropinquantibus, respondens ei, **Et cum spiritu tuo:** tum facta ibi Sacramento genuflexione comitante Cæremoniaro vel Acolytho vadit ad chorum, & dat pacem primo cuiusque ordinis, incipiendo à dignioribus, & nulli facit reuerentiam antequam pacem det, vt dictum est cap. 4. Postea reuersus ad altare, facta ei debita reuerentia, dat pacem Cæremoniaro seu Acolytho, qui ipsum comitatus fuit. *Præsente autem Episcopo, postquam Presbyter assistens dedit illi pacem, factis debitis reuerentijs altari & Episcopo, vadit ad locum dicti Presbyteri in choro, & ibi accipit ab eo pacem, factaq; ei reuerentia alijs distribuit vt suprà; nisi Celebrans es-*

*Cap. 1.
l. 6. 24.*

*Ibidem
& c. 7.*

set

set Pralatus qui haberet Capellanum assistentem cum pluuiali, quem tali casu conuenit pacem accipere à Canonico Presbytero assistente, & distribuere cæteris ut supra.

7. Dum Celebrans se communicat, stat profundè inclinatus versus altare, & si Diaconus seruiat ad librum (alioqui enim ille ista facit) accedens ad dextram Celebrantis, dicente eo post sumptionem hostiæ, **Quid retribuam Domino**, disco operit calicem, cum eo genuflectens ac surgens: deinde accepta ab Acolytho ampulla vini, infundit in calicem à Celebrante porrectum: mox accepta alia ampulla aquæ, infundit vinum & aquam super pollices & indices. Postea vadit ad cornu Euangelij, vbi extergit calicem purificatorio, extendit illud super calicem, & desuper ponit patenam, ac super patena pallam, & plicato corporali, quod reponit in

bursam, cooperit calicem velo si est in altari, & bursam desuper ponit, & collocat in medio altaris, vel si à principio fuerat super credentia, refert ad illam per gradus anteriores altaris, facta ei ante infimum reuerentia. Quibus peractis redit ad locum suum retrò post Diaconum, stans post eum vsque ad finem Missæ: ad **Euangelium** verò si opus sit ministrat librum Celebranti, respondens ei, eoq̄ue finito, facta cum Celebrante, vbi ante infimum gradum descenderit, altari, & *Episcopo si adsit*, debita reuerentia, cooperto capite redit ad sacrificiam incedens immediatè ante Diaconum, ibiq̄ue exuit se paramenti & recedit in pace.